

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3363/2023. (VII. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.633.158/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.633.194/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.634.208/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.633.193/2022/5. számú végzése, 49.Pkf.634.036/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.634.049/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.634.229/2022/3. számú végzése, valamint 49.Pkf.634.258/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 2. § (2) bekezdés *b*) pontja, valamint 22/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük útján (dr. Galambos Károly ügyvéd) több alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyekben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnt.) 2. § (2) bekezdés *b*) pontjának, valamint 22/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, az Abtv. 27. §-a alapján pedig a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.633.158/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.633.194/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.634.208/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.633.193/2022/5. számú végzése, 49.Pkf.634.036/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.634.049/2022/3. számú végzése, 49.Pkf.634.229/2022/3. számú végzése, valamint 49.Pkf.634.258/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, I. cikk (1), (3) és (4) bekezdése; II. cikke; IV. cikk (1), (2), (5) bekezdései; XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1), (2) és (5) bekezdései, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint Q) cikk (3) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló ügyek tárgya a különélő szülővel való kapcsolattartás pótlása, valamint kapcsolattartás végrehajtása volt. Ezen tárgykörben született elsőfokú bírósági döntések ellen az indítványozó és kiskorú gyermeke egyaránt fellebbezést nyújtott be. A fellebbezés alapján eljáró bíróság a gyermek mint az eljárásban érdekelt fellebbezését minden esetben végzéssel visszautasította. A fellebbezés visszautasítására vonatkozó döntések indokolásában az eljáró bíróság egységesen megállapította, hogy a kiskorú – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:178. § (1) bekezdése alapján – a kapcsolattartás jogosultja, ám ez önmagában nem alapozza meg az eljárásban félként történő elismerését. Sem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.), sem az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnt.), sem pedig a gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szabályai alapján a kiskorú számára ügyféli jogállás és fellebbezési jogosultság az érdekét érintő perben nem állapítható meg.
- [3] Az ügyben eljáró bíróság egyebekben az elmaradt kapcsolattartás pótlását elrendelte mindegyik döntésében, ezen túl az indítványozó anyára nézve pénzbüntetést szabott ki amiatt, mert arra a meggyőződésre jutott, hogy az indítványozó édesanya szándékosan szembe szegült a gyermek és az édesapa közötti kapcsolattartás végrehajtásával.
- [4] 2. Az indítványozó anya – a nemperes eljárások kérelmezettje a maga nevében, valamint a kiskorú képviselőjében – ezt követően nyújtotta be az alkotmányjogi panasz indítványokat, amelyekben a kiskorú indítványozó fellebbezési jogosultságának a kapcsolattartás végrehajtására iránti polgári nemperes eljárásban történő kizárását vélte alaptörvény-ellenesnek. Az indítványok szerint azok a bírói döntések, amelyek a kiskorútól

- a kapcsolattartásra kötelező bírósági döntés elleni fellebbezés jogát megvonják, sértik a kiskorú gyermek emberi méltóságát (Alaptörvény II. cikke), a törvény előtti egyenlőség jogát [Alaptörvény XV. cikk (1) és (5) bekezdései], valamint a tisztességes eljáráshoz, a hatékony és érdemi jogorvoslathoz való jogát [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]. Utóbbival összefüggésben állítja az indítványozó anya, hogy a jogorvoslathoz való jogot nemzetközi egyezmények is garantálják, amelyeket a bíróságok figyelmen kívül hagytak, így az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdése sérelmét is okozták. Álláspontja szerint továbbá a bírósági döntések nem biztosították a kiskorú alapvető, így különösen eljárásbeli jogait, ezért sérült az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdése. Megítélése szerint továbbá a kiskorú – az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésében deklarált – szabadsághoz és biztonsághoz való joga is sérült, hiszen „nem lehetett beleszólása” az édesapjával való kapcsolattartás végrehajtásába, vagyis nem fejtette ki az ügyben a véleményét. A fentiekben túl az indítványozó anya minden esetben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés sérelmére hivatkozva kifogásolta, hogy a bíróság rá nézve eljárási költség megfizetését tette kötelezővé. Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kifogásolta továbbá, hogy az elmaradt kapcsolattartások miatt kiszabott pénzbírság olyan „intézkedés, amely nem szolgálja a gyermek megfelelő testi, szellemi, és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelmét, mert igazságtalan”.
- [5] Összességében az indítványokban foglalt érvelés szerint a kapcsolattartás végrehajtása céljából folyó nemperes eljárásban a kiskorút mint az eljárásban (és a kapcsolattartásban) érdekeltet megillette volna a fellebbezési jogosultság, így az őt ebből kizáró bírói döntésekben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenes. Ezen kívül az indítványozó édesanyja magára nézve az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állítja indítványaiban azért, mert a bíróság ré nézve *contra legem*, vagyis jogellenesen állapította meg az eljárási költségek viselésének kötelezettségét. Végül az indítványozó édesanyja a bíróság által alkalmazott szankció (pénzbírság) kiszabásának alaptörvény-ellenességét is állította.
- [6] 3. Az előző pontban bemutatottak alapján a bírói döntések megsemmisítésén túl az indítványozó anya két esetben kérte az Alkotmánybíróságtól a Bpnt. 2. § (2) bekezdés *b*) pontja, valamint 22/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is. E körben mindösszesen arra hivatkozott, hogy az indítványozó kiskorú gyermek eljárásban való részvételét e jogszabályi rendelkezések zárják ki.
- [7] 4. Az Alkotmánybíróság – az ügyek indítványozóinak és tárgyának azonosságára tekintettel – együttes vizsgálat céljából az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján elrendelte az ügyek egyesítését, és az alkotmányjogi panaszok befogadásáról együttesen, az alábbiak szerint döntött.
- [8] 5. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [9] 5.1. Az indítványozók az alkotmányjogi panasz indítványokat az Abtv.-ben meghatározott határidőn belül nyújtották be. A kiskorú indítványozó fellebbezését visszautasító másodfokú döntések alkotmányjogi panasszal támadhatóak {3440/2022. (X. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [7]}.
- [10] Az alkotmányjogi panasz indítványt az alapügy kérelmezettje (édesanyja), úgyis mint a kiskorú gyermek törvényes képviselője nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben 3508/2021. (XI. 30.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „[a]z alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírósági eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat” {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőjében fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében {lásd például: 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó édesanyja a bírósági iratok szerint (lásd a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. június 17-én kelt, 26.P.101.326/2016/31. számú ítéletét) szülői felügyeleti jogot gyakorol gyermeke tekintetében, így jogosult arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [11] 5.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítványok e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesznek eleget. Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, I. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, XV. cikk (5) bekezdése, valamint Q) cikk (3) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján ugyanis nem minősül

- az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {az Alaptörvény I. cikkére vonatkozóan lásd: 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]; az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésére vonatkozóan lásd: 1/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [21]; az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésére nézve lásd: 3286/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; a Nemzeti Hitvallásra vonatkozóan lásd: 3016/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [12] Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, I. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, XV. cikk (5) bekezdése, valamint Q) cikk (3) bekezdése vonatkozásában fentiek miatt nincs lehetőség érdemi vizsgálat lefolytatására, mivel az indítványok nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételnek.
- [13] 5.3. Az indítványok a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesítik: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a]; b) az eljárás megindításának indokait (a kiskorú indítványozó fellebbezésének bírói visszautasítása alaptörvény-sértő); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1), (7) bekezdése]; e) az Alaptörvény II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdései, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése kivételével indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú bíróság végzéseinek alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, XVI. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését az indítványok felsorolták, ám annak sérelmére vonatkozó kifejezett indokolást nem tartalmaztak. Az indítványok továbbá állították a Bpnt. 2. § (2) bekezdés b) pontja, valamint 22/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét, de arra vonatkozó indokolást nem terjesztettek elő, hogy a jogszabály támadott rendelkezései miatt és mennyiben sértik az Alaptörvény indítványban nevesített rendelkezéseit, az indítványozók az alaptörvény-ellenességet csupán állították, de nem támasztották alá azt alkotmányossági érvekkel.
- [15] Indokolás hiányában a kérelmek nem felelnek meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és azok elbírálására így nincs lehetőség [lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; legutóbb például: 3446/2021. (X. 25.) AB végzés Indokolás [6]].
- [16] Az indítvány az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése sérelmét összefüggésben vetette fel az édesanyára kiszabott pénzbüntetés alaptörvény-ellenességét, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben pedig a költségek viselésének bírói megállapítását kifogásolta. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó anya alkotmányjogi panaszában nem szolgált alkotmányjogilag értékelhető indokokkal, érvekkel a panasz tárgyának alkotmányossági szempontú vizsgálatához. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [17] Mindazonáltal a költségben való marasztással és az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal irányadó gyakorlatára, amely szerint „az alkotmányos és a polgári tulajdonvédelem két önálló megközelítést jelent, az alkotmányos tulajdonvédelem nem azonosítható az absztrakt polgári jogi védelemmel. Ezért nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá az az eset, ha az indítványozó bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett és ezzel összefüggésben vagyonesztést szenvedett el”. {Lásd: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]–[43]; 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, az Indokolás [28]; 3323/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [27]}
- [18] Összefoglalva: a fentiek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint benyújtott, a Bpnt. 2. § (2) bekezdés b) pontja, valamint 22/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint megsemmisítésére, továbbá az Abtv. 27. §-a szerint benyújtott, az Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító panaszai nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeit, ezért azokat az Alkotmánybíróság visszautasította.

- [19] 5.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [20] Az Abtv. 29. §-a szerinti „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést” illetően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. A testület azonos indítványozó panaszra alapján eljárva az Abh.-ban már vizsgálta, hogy „a kapcsolattartás végrehajtására irányuló nemperes eljárás mikénti eldöntésében szükségképpen érdekelt kiskorú gyermek rendelkezhet-e a bírói döntést alakító, befolyásoló jogorvoslathoz való joggal” (Abh., Indokolás [11]).
- [21] Az Alkotmánybíróság a törvényi szabályok ismeretében, tekintettel a kiskorú gyermek alapjogi pozíciójára, a jogorvoslathoz való jog tartalmával összefüggésben az Abh.-ban a következőket állapította meg: „a kiskorú gyermek Alaptörvényben elismert alapjogi jogképessége ellenére sem lehet minden alapjog evidens jogosultja. Bizonyos alapjogok csak akkor illethetik meg a gyermeket, ha a jog gyakorlásához szükséges döntési felelősség elvállalására életkoránál, egyéb körülményeinél fogva képes. Ennek hiányában a gyermeket védelem illeti úgy szülei mint az állam részéről (úgy szüleivel szemben mint az állammal szemben). Mindez eseti döntés tárgyát kell képezze úgy a jogalkotás mint a jogalkalmazás szintjén. A perbeli cselekvőképességet el nem ismerő – és a fellebbezést visszautasító – bírói döntések ezen tartalmi megállapításokat tükrözik. Azt az alaptörvényi célt juttatták kifejezésre, amely szerint a gyermeket védelmezni kell attól, hogy a szülei közötti jogvitában állásfoglalásra kényszerüljön. Mindez értelemszerűen nem zárja el a bíróságot attól, hogy a bizonyítási eljárás részeként beszerezze és értékelje a gyermek véleményét meghatározott kérdéskörben. A konkrét bírósági eljárásban a gyermek meghallgatásával kapcsolatos döntés azonban nem alkotmányossági kérdés” (Indokolás [47]–[48]).
- [22] Jelen alkotmányjogi panaszok az Abh.-ban foglaltakhoz képest nem vetnek fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést a kiskorú indítványozó jogorvoslathoz való jogával összefüggésben, amely a panaszok befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti „bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség” vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [24] Az Abh.-ban foglaltak szerint a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárás célja a gyermek érdekében áll (Indokolás [50]). A családi kapcsolat fenntartásának igényével a gyermek alapjogait juttatja érvényre, amikor a bíróság a kérelem tárgyában helyt adó döntést hoz. Hiányzik tehát a döntés kapcsán az a „jogsérelem” avagy „jogos érdeksérelem”, amely – az alapjogi jogalanyiséggel összefüggésben tett megállapítások mellett – a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog gyakorlását a gyermek esetében indokolná.
- [25] Ezt a megfontolást tartalmazza anyagi jogi és perjogi oldalról a bíróságok azon megállapítása, amely szerint a kapcsolattartás végrehajtására vonatkozó döntés a gyermekre nézve kötelezést és így marasztalást nem tartalmazhat.
- [26] Az indítványozók ügyeiben eljáró bíróságok tehát kitértek a kiskorú jogorvoslathoz való jogának a tárgybeli eljárás jellegéhez mérten történő értékelésére, amely jogértelmezésről az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megállapította, hogy az nem ütközik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe, és nem sérti a jogorvoslathoz való jogot sem.
- [27] A kiskorú gyermek alapjogi jogalanyiséga ugyanis az Abh.-ban foglaltak szerint feltétlen, de az ennek ellenére sem jelenti számára bármely alapjog gyakorolhatóságát. „A kapcsolattartás végrehajtására irányuló nemperes eljárásban a kiskorú gyermek nem alanya az Alaptörvényben elismert jogorvoslathoz való jognak [XXVIII. cikk (1) bekezdése], ezért a bíróságok döntése nem korlátozhatta ezen alapjogát. Az ügyben eljáró bíróságok az Alaptörvény 28. cikkében foglalt kötelezettségüknek eleget téve, alapjogi oldalról is megfelelően jártak el a jogértelmezésük során.” (Abh., Indokolás [51])
- [28] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.

[29] 6. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába, 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2720/2022.

